

A Haydneum története és küldetése (rövid összefoglaló)

A Haydneum a régizene értékeinek magyarországi támogatását, valamint a magyar vonatkozású barokk, bécsi klasszikus és kora romantikus repertoár (1630-1830) népszerűsítését tűzi ki céljául.

A magyar állam által 2021-ben létrehozott alapítvány célja, hogy – az elmúlt ötven év nemzetközi barokk újjáélesztési törekvései nyomán haladva – kutatás, kottakiadás, képzés, koncertek és előadások szervezése révén segítse és népszerűsítse a magyarországi régizene-játszást. Tevékenységének középpontjában a magyar vonatkozású barokk, bécsi klasszikus és kora romantikus repertoár (1630-1830) újrafelfedezése, megőrzése és terjesztése áll. Célunk, hogy évente szervezett fesztiválok alkalmával kiemelkedő előadók sora, valamint az általuk játszott különleges repertoár együttesen ragyogja be Budapest, Eszterháza és Magyarország egyéb koncerthelyszíneit, valamint a nemzetközi színpadokat.

Haydneum: Nemzeti intézmény Magyarországon a régizenéért

2021-ben Magyarország Kormánya úgy döntött, hogy nemzeti intézményt hoz létre, amely támogatja a magyarországi régizene-játszást, egyben bemutatja a barokk, bécsi klasszikus és kora romantikus zenei korszak (1630-1830) magyar vonatkozású repertoárjának értékeit. A Haydneum Joseph Haydn (1732–1809) – az ebben az időszakban a magyar területen tevékenykedő zeneszerzők közül a legkiemelkedőbb – nevét viseli.

Egy ilyen intézmény létrehozása része annak a hosszú „barokk újjáélesztési folyamatnak”, amely az 1970-es évek elején indult el európai országokban. A néhány úttörőből álló első generáció után (melynek fő alakja kétségtelenül Nikolaus Harnoncourt volt) az 1980-as években számos zenész követte őket, akik korabeli hangszereken játszó együtteseik élén újra-felfedezték a régi repertoárt, a könyvtárakban és levéltárakban elérhető értekezések és források feldolgozásának segítségével. A korabeli kották újra-értelmezésének nagyszerű mozgalma az 1990-es években érte el csúcspontját, olyan művészek megjelenésével, mint William Christie, Jordi Savall, a Kuijken-testvérek vagy John Eliot Gardiner. Ebben az időszakban Hollandia, Belgium, Franciaország, Németország és Olaszország után Közép-Európa is a barokk újrafelfedezésének új központjává vált: régizenei együttesek alakultak Lengyelországban, Csehországban és Szlovákiában. Magyarországon egyrészt a Capella Savaria és Concerto Armonico, másrészt a Purcell Kórus és Orfeo Zenekar az úttörők ezen a téren, és azóta is fáradhatatlanul folytatják művészi felfedező útjukat.

E nemzetközi lelkesedés, valamint a kivételes tehetségű magyar zenészek kiváló teljesítménye ellenére a régizene-játszás sokáig háttérbe szorult a magyar zenei életben, mivel az intézményi hálózatban nem találta meg az őt megillető helyet. Nagy szükség van e téren a megismertetésre és az érdeklődés felkeltésére, a gyakorlati oktatásra, a zenetudományi, történeti és organológiai kutatásokra, a hangszerekhez és kottákhoz való hozzáférésre, a referenciaszövegek magyarra fordítására, a fiatal művészek szakmai integrációjára, és a meglévő együttesek megerősítésére... azaz még sok a tennivaló annak érdekében, hogy a régizene-játszás valóban, megalapozottan és tartósan létezessen Magyarországon, ugyanúgy, mint ahogy számos más európai országban. Ez tehát a Haydneum első küldetése: a zenei közeg újjáélesztése és a Magyarországon, korabeli hangszereken játszott barokk és klasszikus repertoár jelenlétének rendszerbe szervezése. A fiatal kutatók és zenészek nevelése és oktatása szakmai gyakorlatok, mesterkurzusok, képzések és ösztöndíjak formájában fog megvalósulni. A régi hangszerek felújítása és kópiák készítése, amelyek hazai intézményekhez kerülnek, a tevékenység másik fontos része lesz. Végül a Haydneum figyelemmel kíséri és támogatja a régizenet népszerűsíteni kívánó magyarországi helyszínek, fesztiválok vagy együttesek kezdeményezéseit.

Egyébiránt fontos megemlíteni, hogy Magyarország a 17-18. századból is a korábban véltnél jóval gazdagabb zenei repertoárral rendelkezik. Számos olyan magyar, magyar származású,

vagy itt tevékenykedő külföldi zeneszerzőre lelhetünk az 1630-1830 közötti időszakban, akik még mindig kevésbé ismertek. Az olyan nagy nevek mellett, mint Joseph és Michael Haydn vagy Johann Nepomuk Hummel, ki ismeri igazán Gregor Joseph Werner, Johann Georg Albrechtsberger, Istvánffy Benedek, Frédéric Kalkbrenner, Johann Sigismund Kusser, Georg Christoph Strattner, Anton Zimmermann, Franz Wenzel Zivilhofer és még sok más szerző életművét?

Zenénk hiába gyönyörű, mégis olyan archívumokban szunnyad publikálatlan kéziratok formájában, amelyek gyakran még a hivatkozásokban sem szerepelnek. A stílus és műfajok tekintetében is jelentős, ilyenfajta zenei anyag újbóli felfedezése, digitalizálása, katalogizálása, elemzése, kiadása és újkori bemutatója a Haydneum második küldetése; annak érdekében, hogy Magyarország visszakaphassa zenei örökségét, külföldön is tündököltethesse azt, és átörökítse az utókor számára.

E valóban magyar örökség mellett egyéb fel nem fedezett kincsek is szunnyadnak az ország könyvtáraiban. Az évszázadok során utazások, esküvők, adományok vagy vásárlások révén felhalmozott zenei gyűjtemények, amelyek ritka külföldi – főleg olasz, német és francia – kottákat tartalmaznak, a régmúlt művészeti élet egy másik aspektusáról is tanúskodnak, amely nemzetközi kapcsolatok, kulturális kölcsönhatások és repertoárok átvétele révén (olykor feldolgozások vagy átíratok formájában) valósult meg, a terjesztésüktől függő mértékben. Ezen zenei gyűjtemények – amelyek még kevésbé feldolgozottak, mint az elsődlegesen magyar vonatkozású zenei anyag – hatalmas kutatási teret kínálnak a kutatóknak, az előadók számára pedig lenyűgöző művészi munkát sejtetnek.

Érthető módon mindezek kutatása a Haydneum egyik legfontosabb tevékenysége. A magyar vonatkozású barokk és bécsi klasszikus zenei élet szakembereit összefogó tudományos bizottság irányításával a kutatást tanulmányi területek, valamint ambiciózus többéves kutatási projektek formájában szervezzük meg, a történeti, társadalmi, zenetudományi és előadói gyakorlattal kiegészítve. Mindez szemináriumok, kurzusok és konferenciák megszervezésében, valamint a digitálizált források, könyvek és partitúrák kiadásában ölt formát. Ösztöndíjakat kínálunk azoknak a hallgatóknak, akik elkötelezettek az érintett repertoár tanulmányozása iránt.

A kutatókkal és művészekkel közösen, a zenei örökség érdekében végzett munka igazi, végső célja a koncerten vagy előadáson elhangzó megvalósítás, amelyet előbb a magyar zenekedvelő hallgatóságnak, majd a nemzetközi közönségnek szánunk. Ennek érdekében a Haydneum minden évszakban számos hangversenyt kínál majd (fesztiválok formájában) Budapesten, Fertőd-Eszterházában és az ország más városaiban. A Haydneum rezidens együttese, a Purcell Kórus és az Orfeo Zenekar különösen aktívan népszerűsítik majd a kutatásból és kiadásból származó műveket, de más, magyar és külföldi vendégegyüttesek is részt fognak venni ebben a tevékenységben. Lemezfelvételek és nemzetközi turnék megszervezése által szintén biztosítani fogjuk, hogy az így elvégzett munka eredménye valóban messzire kisugárzó, valamint egyben időtálló is legyen.

Haydneum Nyitófesztivál
2021. október 4-6. • Budapest

2021. október 4., hétfő, 19:30

Müpa, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem
(1095 Budapest, Komor Marcell u. 1.)

Hélène Guilmette – szoprán
Marianne Beate Kielland – mezzoszoprán
Bernhard Berchtold – tenor
Stephan MacLeod – basszus

Purcell Kórus, Orfeo Zenekar
Vezényel: Vashegyi György

Joseph HAYDN: Te Deum Mária Terézia császárné tiszteletére, Hob. XXIIIc:2

Johann Georg ALBRECHTSBERGER: h-moll Miserere, 1780

Johann Nepomuk HUMMEL: D-dúr Te Deum, 1806

Michael HAYDN: Szent Ferenc mise, 1803, MH 826

2021. október 5., kedd, 19:30

Karmelita rendezvényterem
(1014 Budapest, Színház u. 1.)

Purcell Kórus, Les Talens Lyriques
Vezényel: Christophe Rousset

Joseph HAYDN: E-dúr Salve Regina, Hob. XXIIIb:1

Kovács Ágnes - szoprán

Gregor Joseph WERNER: Job, 1748

Martin Mitterutzner – Job
Grace Durham – Epouse de Job
Fabien Hyon – Eliphaz
Tarjányi Tamás – Leviathan
Christian Immler – Schöpfer

2021. október 6., szerda

16:00 Egyetemi templom
(1053 Budapest, Papnövelde u 8.)

"Új generáció"

Purcell Kórus, Budapest Bach Consort
Vezényel: Szokos Augustin

Gregor Joseph WERNER: Mater dolorum, 1733 – Introductio
ESTERHÁZY Pál: Harmonia Caelestis, cca. 1699 – részletek
Franz Wenzel ZIVILHOFER: Alma Redemptoris Mater
ISTVÁNNFFY Benedek: Szent Benedek mise - Kyrie, Gloria

18:00 Zeneakadémia, Solti Terem
(1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 8.)

Bertalan Andrea – fuvola
Kalló Zsolt – hegedű
Capella Savaria

Michael HAYDN: A-dúr hegedűverseny, MH 207
Michael HAYDN: D-dúr fuvolaverseny, MH 15. P.56.
Joseph HAYDN: B-úr szimfónia, Hob. I:77

20:00 Zeneakadémia, Nagyterem
(1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 8.)

Berecz Mihály – fortepiano
Freiburgi Barokk Zenekar

Carl Maria von WEBER: Preciosa-nyitány, Op. 78
Johann Nepomuk HUMMEL: a-moll zongoraverseny Op. 85 Nr. 2
Joseph HAYDN: D-dúr „Csoda” szimfónia Hob. I:96